

A kis Mukk története

Szülővárosomban, Niceában élt egy ember, akit kis Mukknak hívtak. Noha akkor még nagyon fiatal voltam, mégis jól emlékszem rá, különösen azért, mert apám egyszer szinte félholtra náspángolt miatta. A kis Mukk már öreg legény volt, amikor megismertem, de nem volt magasabb három-négy lábnál. Ettől eltekintve is furcsa figura volt, mert kecces kis testén jóval nagyobb fejet hordozott, mint a legtöbb ember. Egészen egyedül lakott egy nagy házban, maga főzte meg az ebédjét. A városban sokszor nem is tudták, él-e még a kis Mukk, vagy már meghalt, mert négyhétenként csak egyszer hagyta el a házat. Igaz ugyan, hogy déltájban hatalmas gőzfelhő áradt ki az ablakán, és este gyakran lehetett látni, amint háza tetején fel és alá sétálgat; az utcáról úgy rémlett, mintha csak egy óriási fej mozogna a háztetőn.

Én és pajtásaim elég vásott kölykök voltunk, szerettünk mindenkit csúfolni, bosszantani, kinevetni. Ezért mindig örömmünnepet jelentett nekünk, valahányszor a kis Mukk kibújt a házából. Már előre tudtuk a napot, és összegyűltünk a háza előtt, úgy lestük, hogy kijöjjön. Végre kinyílt a kapu, és előbb a nagy fej bukkant elő a még nagyobb turbánna, utána Mukk kopott köpenykéjével, bő bugyogójával, rajta a széles övvel, melybe hosszú kardot tűzött – a kard olyan hosszú volt, hogy az ember gondolkodóba esett, vajon Mukk viszi-e a kardot, vagy a kard Mukkot. Amikor így kilépett az utcára, örömkialtásunk megremegtette a levegőt. Sapkáinkat a magasba hajigáltuk, és mint a bolondok, úgy táncoltuk körül a kis Mukkot.

Ő komoly bólogatással üdvözölt bennünket, és lassú léptekkel ment lefelé az utcán – nem is ment, hanem csoszogott, mert rendkívül bő papucsot viselt, azóta sem láttram hozzá foghatót. Mi, fiúk mögötte futkostunk, és szüntelenül ezt visítotruk:

– Kis Mukk, kis Mukk!

Volt egy vidám nótánk is, elénekeltrük néha a tiszteletére:

Kicsi Mukk, kicsi Mukk,

Öreg hodály az odúd,

Telnek-múlnak a hetek,

Ki se dugod a fejed!

A kobakod mint a hegy,

Jól vigyázz rá, s rajta, kukk,

Gyere, fogj meg, kicsi Mukk!

Gyakran szórakoztunk így a rovására, és szégyenszemre be kell vallanom: sokszor megrángattam köpenykéjét, egyszer meg hátulról úgy rátapostam a papucsára, hogy orra bukott. Nagyon tetszett nekem a multság, de egyszerűben elment a kedvem a nevetéstől, amikor láttam, hogy a kis Mukk egyenest a házunk felé tart. Be is ment, és egy ideig bent maradt. Elbújtam az ajtó közelében, és ott lapultam, míg ki nem jött.

Apám kikísérte, nagy tisztelettel kézen fogva vezette, és az ajtóban mély hajlongással búcsúzott tőle. Szorongó érzés fogott el, sokáig nem bújtam elő rejtek-helyemről, de végre kikergetett az éhség, amelyről jobban féltem, mint a veréstől. Alázatosan, lehajtott fővel léptem apám elé.

– Hallom, hogy megcsúfoltad a jó Mukkot – mondta apám nagyon komoly hangon. – Hát elmesélem neked ennek a Mukknak a történetét, akkor bizonyára nem fogod többé kinevetni. De előtte meg utána is megkapod járandóságodat. A szokásos adagot.

A „szokásos adag” huszonöt bot volt, amelyet apám mindig pontosan kiszámolt. Most is elővette hosszú pipaszárát, lecsavarta róla a borostyánszopókát, és alaposan ellátta a bajomat.

Amikor a huszonötöt megkaptam, apám rám parancsolt, nyissam ki jól a fülemet, és mesélni kezdett.

A kis Mukk apja, akit tulajdonképpen Mukrainak hívtak, tekintélyes, de szegény ember volt itt, Niceában. Majdnem olyan remeteéletet élt, mint most a fia.

Ő komoly bólogatással üdvözölt bennünket, és lassú léptekkel ment lefelé az utcán – nem is ment, hanem csoszogott, mert rendkívül bő papucsot viselt, azóta sem láttam hozzá foghatót. Mi, fiúk mögötte futkostunk, és szüntelenül ezt visítottuk:

– Kis Mukk, kis Mukk!

Volt egy vidám nótánk is, elénekeljük néha a tiszteletére:

Kicsi Mukk, kicsi Mukk,

Öreg hodály az odúd,

Telnek-múlnak a hetek,

Ki se dugod a fejed!

A kobakod mint a hegy,

Jól vigyázz rá, s rajta, kukk,

Gyere, fogj meg, kicsi Mukk!

Gyakran szórakoztunk így a rovására, és szégyenszemre be kell vallanom: sokszor megrángattam köpenykéjét, egyszer meg hátulról úgy rátapostam a papucsára, hogy orra bukott. Nagyon tetszett nekem a multság, de egyszerűben elment a kedvem a nevetéstől, amikor láttam, hogy a kis Mukk egyenest a házuk felé tart. Be is ment, és egy ideig bent maradt. Elbújtam az ajtó közelében, és ott lapultam, míg ki nem jött.

Apám kikísérte, nagy úsztelettel kézen fogva vezette, és az ajtóban mély hajlongással búcsúzott tőle. Szorongó érzés fogott el, sokaig nem bújtam elő rejtek helyemről, de végre kikergetett az éhség, amelytől jobban féltem, mint a veréstől. Alázatosan, lehajtott fővel léptem apám elé.

– Hallom, hogy megcsúfoltad a jó Mukkot – mondta apám nagyon komoly hangon. – Hát elmesélem neked ennek a Mukknak a történetét, akkor bizonyára nem fogod többé kinevetni. De előtte meg utána is megkapod járandóságodat. A szokásos adagot.

A „szokásos adag” huszonöt bot volt, amelyet apám mindig pontosan kiszámolt. Most is elővette hosszú pipaszárát, lecsavarta róla a borostyánszopókát, és alaposan ellátta a bajomat.

Amikor a huszonötöt megkaptam, apám rám parancsolt, nyissam ki jól a fületem, és mesélni kezdett.

A kis Mukk apja, akit tulajdonképpen Mukrainak hívtak, tekintélyes, de szegény ember volt itt, Niceában. Majdnem olyan remeteéletet élt, mint most a fia.

A fiát nem kedvelte, mert röstellkedett törpe termere miatt, ezért iskolába se járatta. A kis Mukk tudatlanságban nőtt fel, és még tizenhatodik évében is vidám gyerek volt. Apja gyakran korholta, hogy olyan ostoba és faragatlan, pedig „már régen ki kellett volna nőnie a gyerekcipőből”.

Az öreg egyszer csúnyán elesett, ami az életébe került. A kis Mukk magára maradt, árván, szegényen és tudatlanul. Keményszívű rokonai, akiknek az apja többel tartozott, mint amennyit meg tudott fizetni, kikergették a házból. Azt tanácsolták, hogy menjen világgá szerencsét próbálni. A kis Mukk azt felelte, hogy elmegey ő szívesen, csak adják ki neki az apja ruháját. Kérését teljesítették. Az apa nagy, erős ember volt, ruhája sehogy se illett a fiúra. De a kis Mukk segített magán – ahol a ruha hosszú volt, levágott belőle, azután magára öltötte. De megfélekedett arról, hogy a bősből is el kellett volna venni, és így maradt meg a ruha olyan fúrcsának, amilyen ma is; a nagy turbán, a széles öv, a bő bugyogó, a kék köpenyke – mindezt apjától örökölte, és azóta viseli; sőt még apja hosszú damaszkuszi kardját is megkapta, bedugta az övébe, fölkapott egy botot, és kísélt a kapun.

Vidáman vándorolt egész nap, hiszen azért ment el hazulról, hogy szerencsét próbáljon. Ha meglátott a porban egy üvegcserepet, amely megcsillant a napfényben, lehajolt és felemelte – megőrizte abban a reményben, hogy zsebében gyémánttá változik. Ha a távolban megpillantotta egy mecset ragyogó kupoláját vagy egy tó csillogó tükrét, sietett felé, mert azt hitte, hogy Tündérország várja ott. De haj-haj! – ezek a csálóka képek a közelben egészen másképp festettek, fáradt lába és korgó gyomra pedig hamarosan eszébe juttatták, hogy még itt van a földön, a halandók világában. Így baktatott két napig étlen-szomjan, bánatosan; most már elcsüggedt, és nem hitt többé a szerencséjében. A puszta földön hált, éhségét répával meg gyökérrel csillapította.

A harmadik nap reggelén egy magaslatról nagy várost pillantott meg. A házak ormán ragyogott a félhold, a tetőkön tarka zászlók lengedeztek, mintha csak őt hívatnák. Meglepetésében megállt, és hosszasan nézte a várost és környékét.

„Igen – gondolta –, a kis Mukk itt megtalálja majd a szerencséjét... itt vagy sehol!”

És akármilyen fáradt volt is, nagyot ugrott, mintha cigánykereket akarna hányni örömeiben.

Azután összeszedve minden erejét, elindult a város felé. Noha úgy tetszett neki, hogy a város egészen közel van, csak déltájban ért oda, mert apró lábai már majdnem

felmondták a szolgálatot, és többször le kellett ülnie egy-egy pálmafa árnyékában pihenni. Végre megérkezett a város kapujához. Megigazította köpenykéjét, még szebben megkötötte a turbánt a fején, még szélesebbre húzta derekán az övet, még peckesebben rángatta hosszú kardját. Azután letörölte saruiról az út porát, megragadta botocskáját, és bátran belépett a kapun.

Már áthaladt néhány utcán, de még egyetlen ajtó sem nyílt ki, egyetlen barátságos hang sem szólította meg úgy, ahogy elképzelte: „Gyere be, kis Mukk, egyél és igyál velünk, pihentesd fáradt lábadat!”

Sóvárogva nézett fel megint egy szép nagy házra, amikor kinyílt az ablak, és egy öregasszony dugta ki rajta a fejét. Éneklő hangon kiáltotta:

Gyertek a házba!

Megfőtt a kása!

Asztal terítve,

Várunk ebédre!

Rajta, szomszédság!

Hozom a kását!

A ház kapuja kitárult, és Mukk látta, hogy sok kutya meg macska szalad be rajta. Néhány pillanatig habozott: elfogadja-e ő is a meghívást, de aztán összeszedte bátorságát, és bement a házba. Két cica szaladt előtte, és Mukk elhatározta, hogy követi őket; bizonyára jobban tudják nála, merre van a konyha.

Amikor felkapaszkodott a lépcsőn, szembetalálkozott az öregasszonnyal, akit az imént látott meg az ablakban. Az asszony mogorván nézett rá, és megkérdezte, mit akar.

– Hát nem hívtál meg mindenkit kására? – kérdezte a kis Mukk. – Mivel nagyon, de nagyon éhes vagyok, hát bejöttem én is.

Az öregasszony nevetett.

– Honnan jössz, te furcsa kis legény? – kérdezte. – Hiszen az egész város tudja rólam, hogy nem főzök másnak, csak a kedvenc macskáimnak! Csak hébe-hóba hívok be nekik a szomszédból társaságot, amint láthatod.

A kis Mukk elmesélte, milyen rosszul megy a sora, amióta apja meghalt, és könyörgött az öregasszonynak, engedje meg, hogy ma a macskáival ebédelhessen. Az asszonynak tetszett a fiú őszintesége, asztalhoz ültette, és jól tartotta. Közben elégedetten szemlélgette, és egy kis idő után így szólt:

– Tudod mit, kis Mukk? Szegődj el hozzám szolgának. Nem lesz sok dolgod, és jó ellátásban lesz részed.

A kis Mukk örömmel ráállt, mert ízlett neki a kása. Így lett Ahazvi asszony szolgája. Könnyű, de nagyon furcsa munkája volt. Ahazvi asszony két kandúrt és négy cicát tartott, őket kellett a kis Mukknak gondoznia. A bundájukat minden reggel megfésülte, és bekente drága kenőccsel. Ha az asszony elment hazulról, neki kellett a macskákra felügyelnie. Ebédnél ő rakta elébük a tányért. Este ő fektette le selyempárnára, és ő takarta be bársonytakaróval őket. Néhány kiskutya is volt a házban, azokat is ő szolgáltatta ki, de velük már nem törődtek annyit, mint a macskákkal. A macskákat Ahazvi asszony úgy szerette, mint tulajdon édes gyermekeit.

A kis Mukk itt éppen olyan magányosan élt, mint apja házában, mert az öreg-asszonyon kívül naphosszat nem látott mást, csak kutyákat és macskákat. Egy ideig elég jól ment a sora, eleget kapott enni, és nem volt sok dolga, s úgy látszott, a gazdája is meg volt elégedve vele. De a macskák napról napra rakoncátlanabbak lettek; ha az öregasszony elment hazulról, olyan ugrándozást csaptak, mintha megbolondultak volna; vadul száguldoztak a szobákban, összevissza dobáltak mindent, és sok szép edényt összetörtek. De mihelyt meghallották a lépcsőn az öregasszony lépteit, tüstént összekuporodtak párnáikon, és lelkes farkcsóválással fogadták úrnőjüket, mintha mi sem történt volna. Ahazvi asszonyt elfogta a mérэг, amikor a nagy pusztítást meglátta, és a kis Mukkot okolta mindenért. A fiú hiába erőstgette, hogy ő nem tehet semmiről, az asszony inkább hitt a macskáinak, mint neki.

A kis Mukk nagyon bánatos volt, hogy itt sem találta meg a szerencséjét. Elhatározta, hogy kilép Ahazvi asszony szolgálatából. De mivel vándorlása közben már kirapasztalta, milyen keserves dolog, ha az ember pénz nélkül vág neki a világnak, nem akart lemondani a megszolgált bérrel, melyet az asszony csak ígéretett, de sohasem adott meg neki. A kis Mukk ezért elhatározta, hogy valami módon kárpótolja magát a béréért. Ahazvi asszony házában volt egy szoba, amelyet mindig zárva tartott – a kis Mukk még sohasem látta ezt a szobát belülről, de azt észrevette, hogy az asszony gyakran be-bejárogat, és rettentően kíváncsi volt, milyen titkot rejtegethet. Most, hogy az úti költségen töprengett, eszébe jutott, hátha kincseit őrizgeti ott az öregasszony. De az ajtó állandóan zárva volt, és a kis Mukk nem tudott a kincsekhez férkőzni.

Egy reggel, amikor Ahazvi asszony elment hazulról, az egyik kutya rángatni kezdte Mukk bő bugyogóját, és úgy viselkedett, mintha értésére akarná adni Mukknak, hogy kövesse. Ezzel a kiskutyával az asszony mindig nagyon mostohán

bánt, de Mukk olyan jó volt hozzá, hogy a kutya tűzbe ment volna érte. Mukk szeretett vele játszani, és most is megtette a kedvéért, hogy követte. És lám, a kiskutya Ahazvi asszony hálszobájába vezette, egy kis ajtó elé, amelyet Mukk eddig nem vett észre. Az ajtó csakhamar kinyílt. A kutya beosont. Mukk utána, s meglepetve és örömmel vette észre, hogy éppen abban a szobában van, ahová már régen szeretett volna bejutni. Alaposan körülnézett, remélve, hogy pénzt talál, de nem; nem volt itt más, csak régi ruhák és csodálatos alakú edények. Az egyik különösen magára vonta Mukk figyelmét. Kristályüvegéből készült, és szép minták díszítették. Mukk felemelte és megforgatta. Ekkor szörnyű dolog történt. Mukk nem vette észre, hogy a kristályedénynek fedele is van, amely csak lazán illeszkedett az edényre. A fedél leesett, és ezer darabra tört.

A kis Mukk sokáig állt ott rémülettől bémultan. Sorsa eldőlt: menekülnie kell, mielőtt az öregasszony hazajön. Hiszen ha meglátja, mit művelt, bizonyára agyonüti. Igen, tovább kell vándorolnia, csak még előbb körülnéz, hátha van valami Ahazvi asszony holmija között, amit felhasználhatna. Ekkor egy pár hatalmas papucson akadt meg a szeme. A papucs nem volt szép, de jobb, mint az övé, mely nem bírt volna ki még egy vándorutat. A papucs nagysága is tetszett neki; ha felveszi, legalább mindenki megláthatja, hogy „már kinőtt a gyerekcipőből”.

Gyorsan levette hát saruját, és bebújt a nagy papucsba. A sarokban észrevett egy sétapálcát, melynek fogója szépen faragott oroslánfejet ábrázolt. Mi szükség van itt erre? – gondolta, fogta hát a sétabotot, és kisetett a szobából. Gyorsan felment kamrácskájába, felvette köpenykejét, fejére rakta az apai turbánt, övébe dugta a kardot, és kiszaladt a házból, sőt a városból is, mégpedig olyan gyorsan, ahogy csak bírta a lába. Már kint volt a városból, de még mindig szaladt, annyira félt az öregasszonytól – majd összeesett a fáradtságtól. Még soha életében nem szaladt ilyen gyorsan; úgy rémlett neki, már nem tudna megállni, mintha valami láthatatlan erő rángatná előre. Végre észrevette, hogy minden a papucs miatt van. Egészen különös papucs volt, mintha magától ment volna, és őt is vinné magával. Most már mindenféle módon igyekezett megállni, de sehogy sem sikerült. Ekkor kétségbeesetten felkiáltott, körülbelül olyasformán, mintha lovat akarna megállásra bírni:

– Hóha, hó, megállj, hóha, hó!

És csodák csodája, a papucs megállt. Mukk kimerülten roskadt a földre.

Mégis nagyon örült a csodás papucsnak. Így hát mégsem szolgált hiába, szerzett magának valamit, ami segítségére lehet szerencsekereső útján a világban.

De akárhogy örült, hamarosan elaludt, mert kis teste, amelynek olyan nagy fejét kellett cipelnie, nem bírta tovább a fáradalmakat. Álmában megjelent előtte a kis-kutya, amely Ahazvi asszony házában a papucsához juttatta.

– Kedves Mukk – mondta a kutya –, te még nem értesz eléggé a bűvös papucs-hoz. Tudd meg hát, hogy ha háromszor megfordulsz benne a sarkadon, oda repülsz, ahová akarsz. A botocska segítségével pedig kincseket találhatsz. Ahol aranyat ásrak el, a botocska háromszor koppan a földön, ahol meg ezüst van, ott kétszer.

Ezt álmodta a kis Mukk. Amikor felébredt, elgondolkozott csodálatos álmán, és elhatározta: mindjárt kipróbálja, igazat mondott-e. Felhúzza a papucsot, fél lábát fel-emelte, másik sarkán pedig meg akart fordulni. De aki már megpróbálta ilyen túlságosan bő papucsban háromszor egymás után végrehajtani ezt a műveletet, nem fog csodálkozni azon, hogy a kis Mukknak nem sikerült mindjárt. Annál kevésbé, mert nehéz feje hol az egyik, hol a másik oldalra húzta.

Néhányszor jól orra bukott, de nem vesztette el a bátorságát. Végre sikerült! Mint egy kerék, úgy pörgött a sarkán, és közben a legközelebbi városba kívánta magát. Erre a papucskok felemelték a levegőbe, és széleseben suhantak vele a felhőkön át... A kis Mukknak még arra sem volt ideje, hogy ráeszméljen, mi történt vele, máris egy nagy piactéren találta magát, ahol rengeteg bódé állt, és számtalan ember nyüzsgött. A kis Mukk egy darabig járkált az emberek közt, aztán jobbnak látta, ha csendesebb utcába tér. A piacon unos-untalan a papucsára léptek, hogy majd-nem orra bukott, hol pedig ő bökött meg valakit az övéből kiálló karddal. Még szerencse, hogy el nem nászpángolták.

A kis Mukk most azon kezdte törni a fejét, hogyan juthatna egy kis pénzhez. Volt ugyan varázspálcája, amely megmutatja neki az elásott kincseket – de nem könnyű sebtében olyan helyre bukkanni, ahol aranyat vagy ezüstöt ástak el. Végösszükségben azt is megtehetette volna, hogy pénzéért mutogatja magát, de ezt nem engedte a büszkesége.

Ekkor észébe jutott gyors lába; könnyen lehet, hogy majd a papucsaival keresi meg a kenyérrelvélőt. Elhatározta, hogy elszegődik gyorsfutárnak. Abban a reményben, hogy a város királya jól megfizetné szolgálatait, a palota urán kérdezősködött. A palota kapuja előtt őrszem állt, megkérdezte, mit akar. Amikor megtudta, hogy a kis ember szolgálatba szeretne lépni, a rabszolgák felügyelőjéhez utasította. Mukk ennek is előadta kívánságát, és megkérte a felügyelőt, juttassa be a királyi futárok közé. A felügyelő tetőről talpig végigmérte Mukkot, és így szólt:

– Micsoda? Ezekkel a csöpp, alig arasznyi lábakkal akarsz királyi futár lenni? Takarodj innen, nem azért vagyok itt, hogy minden bolond rajtam mulasson!

A kis Mukk biztosította a felügyelőt, hogy egészen komolyan beszél, és szívesen fogad, hogy gyorsaságban túltrész bárkin. A felügyelő neverségesnek tartotta a kérést. Megparancsolta Mukknak, hogy estére készüljön fel a versenyfutásra. Addig is bevezette a konyhába, és gondoskodott arról, hogy illő módon ellássák étellel és itallal. Ő maga pedig jelentkezett a királynál, és elmondta a kis emberrel való találkozást. A király vidám ember volt, és örült, hogy a rabszolga-felügyelő nem küldte el a kis Mukkot, hiszen a versenyfutás bizonyára remek móka lesz. Meghagyta a felügyelőnek, hogy a kastély mögötti nagy réten rendezze meg a versenyfutást, és gondoskodják róla, hogy a király és egész udvara a legnagyobb kényelemben nézhesse végig. Különösen lelkére kötötte, hogy a kis törpét mindenki láthassa.

Aztán elmesélte a hercegeknek és hercegnőknek, hogy milyen mulatságban lesz részük estére. Ezek továbbadták a hírt szolgálóknak, és mire bealkonyodott, feszült várakozással néztek a versenyfutás elébe. Minden épkézláb ember a rét felé igyekezett, hogy a hetvenkedő törpe kudarcát láthassa.

Amikor a király fiaival és leányaival elfoglalta helyét az emelvényen, a kis Mukk előlépett, és rendkívül keccses meghajlással köszöntötte az előkelő uraságokat. A tömeg általános örömrivalgásban tört ki, amikor a törpét megpillantotta – ilyen párányi emberkét még soha nem láttak. Kis teste és óriási feje, köpenykéje és bőbugyogója, hosszú kardja a széles övben, apró lába az óriási papucsban – nem, ezt nem lehetett kacagás nélkül nézni. De a kis Mukkot nem hozta zavarba a kacagás. Büszkén állt, botocskájára támaszkodva, úgy várta ellenfelét. A rabszolgák felügyelője Mukk kívánságára a város legjobb futóját jelölte ki versenytársul. Már elő is lépett, odaállt a törpe mellé, és mindketten a jelet lesték, hogy nekiiramodjanak. Ekkor Amarza hercegnő – miként előre megbeszélték – intett a fátylával, és a két versenyző úgy repült a réten keresztül, mint két nyílvessző, amelyet ugyanarra a célpontra lőttek ki.

Kezdetben Mukk ellenfelének tekintélyes előnye volt, de a kis ember óriási pucásban csakhamar utolérte, majd elhagyta, és már régen ott állt a célnál, amikor a másik lihegve odaérkezett. A nézőket egy pillanatra megdermesztette a csodálkozás, de amikor a király összezsapta tenyerét, és vidáman tapsolt, a tömeg tombolva ünnepelte a győztest.

– Éljen a kis Mukk, a futóverseny győztese! – kiáltották. Közben odavitték a kis Mukkot az emelvényre. Leborult a király elé, és így szólt:

– Hatalmas király, ez csak egy kis próba volt abból, amit tudok. Esedezem, engeddd meg, hogy futárjaid sorában szolgálhassak.

De a király így válaszolt:

– Nem, téged a személyem körüli szolgálatra nevezlek ki. Az én testőrfutárom leszel, kedves Mukk, a zsoldod évi száz arany lesz, és belső szolgálóm asztalánál étkezel. Mukk vidám és elégedett volt, mert azt hitte, végre megtalálta régóta keresett szerencséjét. Örült a király különleges kegyének, hiszen reá bízta a legsürgősebb és legtrikoszabb küldeményeket. Ezeket Mukk mindig a legnagyobb pontossággal és varázsos gyorsasággal intézte el.

De a király többi szolgálója nem kedvelte Mukkot, sőt acsarkodott ellene. Nem akartak belenyugodni abba, hogy egy törpe, aki nem ért semmihez, csak éppen gyorsan tud futni, megelőzi őket a király kegyében. Számos összeesküvést szőttek ellene, de valamennyi kudarcot vallott, mert a király napról napra jobban megkedvelte „bizalmas főfutárját” (mert a kis Mukk hamarosan ezt a kitüntető címet nyerte el). Kis Mukk észrevette, hogy összefognak ellene. Nem gondolt bosszúra, annál sokkal nemesebb szíve volt. Inkább azon töprengett, hogyan tudná magát megkedveltetni velük. Ekkor eszébe jutott botocskája, amelyről nagy szerencséjében már egészen megfeledkezett. Ha kincseket találna, gondolta, akkor ezek az urak is kegyeikbe fogadnák. Már többször hallotta, hogy a mostani király apja kincsei jó részét elásta, amikor ellenség támadt országára. Azt is hallotta, hogy az öreg király hirtelen meghalt, még mielőtt titkát fiával közölhette volna. Ettől kezdve Mukk mindig magával vitte botocskáját, abban a reményben, hogy egyszer arra talál sétálni, ahol az öreg király a kincset elásta. Egy este véletlenül elvetődött a kastély kertjének egy távol eső részébe, ahol ritkán fordult meg. Egyszerre csak érzi, hogy megrándul kezében a botocska, és háromszor koppan a földön. Most már tudta, mit jelent ez. Előhúzta kardját, és jeleket véssett vele a közeli fák törzsébe, aztán visszaosont a kastélyba. Ásót szerzett magának, és úgy várta az éjszakát, hogy tervét végrehajtsa.

A kincs kiásása egyébként sokkal nehezebben ment, mint gondolta volna. Karja gyenge volt, az ásó pedig nagy és nehéz. Már talán két órája dolgozott, de alig néhány lábnyi mélységbe ásott le. Végre valami kemény tárgyba akadt, amely úgy csendült meg ásója alatt, mint a vas. Erre még jobban belefektült a munkába, és nemsokára egy nagy vassvédőt kotort ki. Most már lemászott a gödörbe, hogy

kitapogassa, mit takar a fedő. Csakugyan rábukkant egy aranypénzzel teli nagy fázékra. Mukk erejéből nem futotta, hogy a fázekat kiemelje. Ezért bugyogóját és övét megtönte annyi arannyal, amennyit csak elbírt. Még köpenyébe is rakott belőle, a maradék aranyat pedig a fedővel gondosan betakarta, és újra elásta. Ha most nem lett volna lábán a varázspapucs, el sem tudott volna mozdulni a helyéről, annyira lehúzta az arany súlya. De a papucs segítségével észrevétlenül eljutott a szobájába, és elrejtette az aranyat a pamlag vánkosai alatt.

Most, hogy ennyi arany birtokosa lett, azt hitte, fordul a kocka, és ellenségei közt hamarosan sok barátja és jóakarója lesz a királyi udvarban. Ebből is látni, hogy a kis Mukk nem járt iskolába, különben nem gondolta volna, hogy arannyal igazi barátokat szerezhet magának. Ejnye, be kár, hogy akkor nem sarkantyúzta meg papucsát, és aranyait köpenykéjébe kötve el nem szelelt a városból!

Az arany, amelyet a kis Mukk bőkezűen osztogatott boldog-bóldogtalannak, felkeltette az udvari szolgák irigységét.

– Biztosan pénzhamisító – vélte Ahuli főszakács.

– Vagy a királytól csalta ki – mondta Ahmed, a rabszolgák felügyelője.

Arhaz pedig, a kincstárnok, Mukk legnagyobb ellensége, aki hébe-hóba maga szokott enyves kézzel belenyúlni királyi pénztárba, kereken kimondta:

– Nem csalta az ki, hanem lopta.

Összebeszéltek, hogy Mukkot befeketítik a király előtt. Korhuz főpohárnok egy nap szomorúan és leverten jelent meg a palotában. Bár csak mímelte bánatát, olyan ügyesen színészkedett, hogy a királynak is feltűnt, és megkérdezte, mi baja.

– Ah – felelte az –, nem tudom elviselni, hogy elvesztettem uram és parancsolóm kegyelmét.

– Féltrebeszélsz, Korhuz barátom? – nevetett a király. – Mióta fordult volna el tőled kegyelmem napja?

A főpohárnok azt felelte, hogy a király arannyal halmozza el a bizalmas főfutárt, de leghívebb szolgáiról megfeledkezik.

A király nagyon elcsodálkozott, amikor meghallotta, hogy a kis Mukk aranyat osztogat. Az összeesküvők felébresztették benne azt a gyanút, hogy Mukk valami módon megdézsmálja a kincstárat. Ez a mese különben is nagyon jól megfelelt a kincstárnoknak, aki mindig rettegett a számadástól, és most ürügyet talált arra, hogy kibújjon alóla. A király kiadta a parancsot, hogy tirokban meg kell figyelni a kis Mukk minden lépését, hátha rajtakapják a lopáson.

A kis Mukk pénze fogytán volt, mert túlságosan bőkezűen osztogatott belőle. Az imént említett szerencsétlen napot követő éjszakán Mukk előverte ásóját, és lement a kastély kertjébe, hogy titkos aranykészletéből újra merítsen. De az örök, akik Ahuli főszakács és Arhaz kincstárnok vezetésével messziről követték, éppen abban a pillanatban értek oda, amikor a fázékból köpenyébe akarta rakni az aranyat. Tüstént nekiestek, megkötözték, és a király elé vitték. A király már azért is dühös volt, mert álmából felverték. Nagyon barátságatlanul fogadta egykor annyira kedvelt, bizalmas főfűtárját, és azonnal megkezdte kihallgatását. Közben a fazekat kiásták a földből, és a király lába elé tették Mukk aranytól súlyos köpenykéjével és ásójával együtt. A kincstárnok elmondta, hogyan lepte meg őreivel Mukkot, amint ezt a fazekat a benne levő arannyal éppen el akarta ásni.

A király megkérdezte a vádlottat, igaz-e, amit ellene vallottak. És azt is megkérdezte, hogy hol szerezte az aranyat, amelyet elásott. A kis Mukk – ártatlansága tudatában – kijelentette, hogy ezt a fazekat a kertben találta, és nem elásni, hanem kiásni akarta.

Az ott levők hangosan nevettek ezen a védekezésén. A királyt módfelett felháborította a kis fickó vélt arcátlansága.

– Mit beszélsz, nyomorult? – förmedt rá. – Királyodat ilyen ostobán és gyalázatosan akarod félrevezetni, miután megloptad? Arhaz kincstárnok! Ráismsz ezekre az aranyakra? Vajon nem az én kincstárámból valók?

A kincstárnok azt felelte, hogy nem fér hozzá semmi kétség, ezek a királyi kincstár aranyai. Egy idő óta éppen ennyi, sőt még több arany tűnt el a királyi kincstárból, és fejét teszi rá, hogy ez az az arany.

A király erre megparancsolta, hogy a kis Mukkot verjék láncra, és zárják a toronyba. Az aranyat pedig átadta a kincstárnoknak, hogy helyezze vissza a kincstárba. A szerencsés fordulat boldoggá tette a tolvaj kincstárnokot; hazasietett, és otthon megszármolta a fényes aranyakat. De a gonosz sohasem jelentette urának, hogy a fázék fenekén egy papírlapot talált ezzel a felírással:

„Az ellenség előzőnli az országot, ezért kincseim egy részét itt rejtettem el. Királyi átkom sújtsa azt, aki ezt a kincset megtalálja, és nem adja át tüstént a fiamnak.

Száddi király”

A kis Mukk szomorú gondolatokkal foglalkozott börtönében. Tudta, hogy a király javainak eltulajdonítása halálbüntetéssel jár. Ettől csak úgy menekülhet meg, ha felfedi a király előtt a varázsborocska titkát. De nem beszélhet róla, mert akkor megtörténhet, hogy megfosztják a botocskártól, sőt a papucsától is. Most már a varázspapucs sem segíthet rajta, hiszen a falhoz láncoltan hiába kínlódik, nem tud a sarkán megfordulni. De amikor másnap értésére adták, hogy kivégzik, meggondolta magát: mégis jobb lesz a varázsborocska nélkül élni, mint a botot megtartani és meghaladni. Ezért arra kérte a királyt, hogy még egyszer beszélhessen vele. Amint egyedül maradtak, elárulta a botocska titkát. A király eleinte nem hitt neki, de a kis Mukk kijelentette, hogy amit mondott, ki lehet próbálni; de csak akkor hajlandó erre, ha a király megígéri, hogy megkíméli az életét. A király szavát adta rá, és elrendelte, hogy ássanak el egy kevés aranypénzt a kertben, de úgy, hogy Mukk ne tudjon róla semmit. Azután megparancsolta Mukkknak, hogy botja segítségével kurassa fel az aranyat. Mukk néhány perc múlva meg is találta az elásott pénzt, mert botja azon a helyen félreérthetetlenül hármat koppant. A király most már látta, hogy a kincstárnoka becsapta és félrevezette. Büntetésül – napkeleti szokás szerint – selyemzsinórt küldött neki, hogy önkezeléssel akassza fel magát. Aztán a kis Mukkhoz fordult.

– Megígértem neked, hogy megkímélem az életedet, de úgy veszem észre, te nem mondál el nekem mindent. Neked a varázsborocskán kívül még egy titkod van. Ha el nem árulod, milyen boszorkányság rejlik a te gyors futásod mögött, becsukatlak, és holtodiglan rab maradsz.

Szegény Mukk már kipróbálta a fogságot; az az egyetlen éjszaka, amelyet a toronybörtönben töltött, örökre elvette a kedvét az ilyesmítől. Mit volt mit tennie – elárulta a papucs titkát is. De egyet elhallgatott: nem tanította meg a királyt arra, hogy ha a papucsban háromszor megfordul a sarkán, oda repülhet, ahová akar. A király belebújt a papucsba, hogy kipróbálja, és örülten száguldani kezdett keresztül-kasul a kertben, bár szeretett volna megpihenni egy kicsit, de nem tudta, hogyan kell a papucsot megállítani. Mukk pedig hallgatott – erről a kis bosszúról nem tudott lemondani. Hagyta, hadd száguldjon a király, amíg ajultan össze nem esik.

Amikor a király felocsúdott aléltségéből, nagyon megharagudott a kis Mukkra, hogy ennyire megnyargaltatta.

– Megígértem neked, hogy visszaadom az életedet és a szabadságodat – mondta.

– Rendben van, álom a szavam. De tizenkét órán belül el kell hagynod az országot, különben felköttemlek – megértetted?

De a papucsot és a botocskát nem adta vissza Mukknak, hanem bezáratta a kincstárába.

Így hát Mukk éppen olyan szegény volt, mint valaha. Útközben látkozta ostobaságát, amely azzal kecsgettette, hogy még nagy ember lesz a király udvarában. Az ország, ahonnan kiűzték, szerencsére nem volt nagy, és nyolcórai gyaloglás után megékeztett a határra; de ez a nyolc óra nagyon keserves volt, mert Mukk megszokta már a varázspapucs kényelmét, és a kuryagolás bizony nem esett jól neki.

Amikor átlépte a határt, letért az országútról, és behatolt a legsűrűbb erdőbe, egyedül akart maradni, nem kívánt látni senkit – annyira megutálta az embereket. A sűrű erdő kellős közepén szép tisztásra bukkant. A tisztás mentén patak csörgedezett, s arnyas fügefák szegélyezték; a puha pázsit hívogatta, marasztalta a kis Mukkot. Leheveredett azzal az elhatározással, hogy meg se mozdul többé, nem eszik, nem iszik, csak várja a halált. Ilyen szomorú gondolatok közt aludt el. De amikor felébredt, és érezte, hogy korog a gyomra, nagyon elment a kedve az éhenhalástól. Feltápáskodott, és körülnézett, vajon hol találhatna valami harapni-
valót.

Pompás, érett fügek csüngtek a fán, amely alatt aludt. Gyorsan leszedett néhány szemet, és jó érvággyal megette. Aztán lement a patakhoz, hogy szomjúságát oltsa. Hát, amint a tiszta víz fölé hajolt, legnagyobb rémületére meglátta a tükörképét. Azért rémült meg tőle, mert a vízben tükröződő kép óriási füleket és hosszú orrot mutatott! Megdöbbenve kapott a füléhez, és lám, a víztükör nem hazudott: füle csakugyan félrőnyi volt, vagy még hosszabb!

– Meg is érdemlem, hogy számárfüllel járjak – kiáltott fel elkeseredve –, mert számár módjára elrúgtam magamtól a szerencsémét!

Leverten kószált a fák között, és amikor újra megéhezett, megint vissza kellett térnie a fügefához, mert más ehető gyümölcsöt nem talált. Amikor a második adag fűgét is elfogyasztotta, eszébe jutott, hogy a füle már talán nem is fér el a turbánja alatt, és akkor aztán igazán nevetéses lesz. De egyszerre csak úgy érezte, mintha a füle eltűnt volna. Szaladt a patakhoz, hogy meggyőződjék róla, és lám, csakugyan: a hosszú fül eltűnt, füle olyan volt, mint azelőtt, és szörnyűséges hosszú orra is a régi lett megint. Rövid töprengés után arra is rájött, hogyan történt mindez. Hosszú füle és orra az első fügefá ajándéka volt, míg a második fügefának köszönheti, hogy torzképtől megszabadult. Hiszen ez azt jelenti, hogy a szerencse megint rámosolygott, és a kezébe adott valamit, aminek a segítségével könnyű lesz boldogulnia! Nosza

hát – gyorsan leszedett mindkét fáról annyi fűgét, amennyit csak elbírt, és visszatért abba az országba, amelyet csak az imént hagyott el. Az első városkában álruhát szerzett magának, nehogy felismerjék, azután folytatta útját a király városa felé.

Éz abban az évszakban történt, amikor a friss gyümölcs nagy ritkaság. A kis Mukk letelepedett a palota kapuja elé, mert a régebbi időkből jól tudta, hogy aki ingyencsemegét árul, ide szokott jönni, hiszen a főszakács megvásárolja a királyi asztal számára.

Nem kellett soká várnia. Már jött is a főszakács az udvaron keresztül, hogy meg szemlélje, mit hoztak ma az árusok, akik a kapunál tolongtak. A főszakács pillantása végül megakadt Mukk kosárkáján.

– Micsoda! Füge? Ritka csemege! Őfelsége bizonyára megőrül majd neki. Mít kérsz az egész kosárért?

A kis Mukk szerény árat mondott, és így rögtön megegyeztek. A főszakács átadta a kosarat a rabszolgáknak, és továbbment. A kis Mukk pedig egyelőre eloldalgott, mert attól tartott, hogy ha a fügekóstolgatás gyászos következményei megmutatkoznak az udvarban – mindenekelőtt rajta verik el a port.

A király aznap éppen nagyon jókedvű volt, és egyre-másra dicsérgette a főszakácsot a jó konyháért meg ügyességéért, hogy mindig valami kellemes meglepetésről gondoskodik. A főszakács tudta, hogy az igazi csemege még hátravan, ezért csak mosolygott.

– Jó, jó, felség... még nincs vége az ebédnek...

A hercegisasszonyok észrevették, hogy a főszakács valami meglepetést tartogat, és kíváncsian találgatták, mi lesz az. Amikor aztán felálalták a pompás, zamatos, csábító illatú fűgét, mindenki felsóhajtott – általános „ah” és „ó” következett...

– Milyen érett, milyen ínycsiklandozó! – kiáltott fel a király. – Remek fickó vagy, főszakács, igazán megérdemled a kegyeimet!

És máris osztogatni kezdte – saját kezűleg – a csodás gyümölcsöt az asztal körül ülő előkelőségeknek, pedig máskor meglehetősen szűkmarkúan szokott bánni az ilyen ritka csemegével. De most minden herceg és minden hercegnő két-két fűgét kapott, minden udvarhölgy, vezér és aga egyet-egyet – a többit pedig, ami az osztás után megmaradt, maga elé rakta, és nagy gyönyörűséggel sorra bekebelezte.

– Jóságos ég, mi történt veled, felséges apám! – kiáltott fel egyszerre Amarza hercegisasszony. – Milyen csodálatos változás!

Minden szem a király felé fordult. Álmélkodva nézték óriási fület és hosszú

orrát, amely egészen az álla alá lógott. De amikor egymásra néztek, álmélkodásuk rémületbe csapott át. Valamennyinek megnőtt a füle és az orra, többé-kevésbé mindnyájan ilyen különös fejéssel dicsekedhettek!

Képzelhettek, milyen riadalom támadt a királyi udvarban! Tüstént elhívatták a város valamennyi orvosát: csapatostul jöttek, pirulákat és kenőcsöket rendeltek, de a hosszú fülek és orrok csak nem tűntek el. Az egyik herceget megoperálták, de levágott füle újra kinőtt.

Mukk mindezt a rejtekhelyéről nézte végig, és várta a kellő pillanatot, hogy közbelépjen. A fűgék árán már jó előre olyan ruhát vásárolt, amelyben tudósnak adhatta ki magát: kecskeszőrből készült álszakállt ragasztott, hogy a megtévesztés tökéletes legyen. Egy zsákocska fűgével a kezében megjelent a királyi palotában, mint idegenből jött orvos, és felajánlotta segítségét. Kezdetben nagyon bizalmatlanul néztek rá, de amikor az egyik herceggel megetetett egy fűgét, és annak az orra abban a szempillantásban visszanyerte régi alakját, körülvették az idegen orvost, és mindenki tőle várt segítséget. A király pedig szó nélkül kézen fogta a kis orvost, és a szobájába vezette; ott feltárt egy ajtót, amely a kincseskamrájába nyílt, és intett vendégének, hogy kövesse.

– Íme – mondta –, itt vannak a kincseim. Válassz ki magadnak bármit, ami tetszik, és máris a tied, csak szabadíts meg ettől a szegénytől.

A kis Mukk úgy hallgatta ezeket a szavakat, mint a legédesebb zenét. Amikor belépett a kincseskamrába, rögtön észrevette papucsát a sarokban, és a következő pillanatban meglátta a botocskáját is. Körüljárta a szobában, mintha meg akarná csodálni a király kincseit; amikor a sarokba ért, a papucs mellé, gyorsan belebújt, és megragadta botocskáját is. Azután letépte álszakállát, és a megdöbbent király ráismert a kiebrudalt futár arcára.

– Hálátlan király, aki nem becsülte meg hűségem szolgálataimat – mondta Mukk –, viseld csak tovább torz orrodát és füledet! Ez a jól megérdemelt büntetés mindennap eszedbe juttatja majd a kis Mukkot!

Amikor ezt kimondta, gyorsan megfordult a sarkán, és azt kívánta, hogy messze földre kerüljön innen. Mire a király segítségért kiáltott, a kis Mukk már eltűnt.

Azóta él itt a kis Mukk jólétben és gondtalanul, de magányosan, mert megveti az embereket. A tapasztalat bölcs emberré tette, és ha külseje kissé fura is, inkább csodálatot érdemel, mint gúnyt vagy csúfolódást.

...Apám elbeszélése ezzel véget ért. Bevallottam, hogy nagyon megbántam durva viselkedésemet a derék emberkével szemben. Apám erre elengedte kiszabott büntetésem másik felét. Visszasiettem pajtásaimhoz, és elmeséltem nekik a kis Mukk csodálatos kalandjait. Ettől kezdve mi, gyerekek annyira megszerettük, hogy közülünk senki sem csúfolta többé. Ellenkezőleg, nagy tiszteletben részesítettük, amíg csak élt. Ha megláttuk az urcán, olyan mélyen meghajoltunk előtte, mint a kádi vagy a mufti előtt.

